

Охріменко І.М., Національна академії
внутрішніх справ, доктор юридичних
наук, доцент;
Кривуша В.І., Національна академії
внутрішніх справ, кандидат
педагогічних наук, доцент

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ ВНЗ МВС УКРАЇНИ

Патріотичне виховання молодих правоохоронців не обмежується звичайним засвоєнням певного обсягу знань і правил. Воно обов'язково передбачає й активну суспільно корисну діяльність курсантів, залучення їх до різних форм соціально та особистісно значущої діяльності гуманістичної спрямованості. В процесі цієї діяльності знання та ідеї

перетворюються у переконання і звички, в мотиви поведінки формують громадські потреби й запити у молоді.

Розуміючи патріотичну свідомість як сукупність відповідних знань, переживань і ставлень, слід виявляти рівень патріотичної вихованості молоді, на наш погляд, за такими характерними ознаками: рівень знань про Батьківщину; ступінь активності у соціально корисній діяльності; мотиви цієї діяльності; життєві плани в галузі патріотичної діяльності у відповідних сферах особистісно значимого майбутнього; участь у самовихованні з метою формування у себе якостей патріота України.

Результати наших багатолітніх спостережень свідчать про те, що у проведенні виховної роботи серед майбутніх правоохоронців, насамперед, превалюють вербальні її форми (лекції, бесіди, розповіді), а в організації дозвілля - відповідні розважальні заходи. Проте варто зауважити, що не достатня увага приділяється залученню курсантів до різних видів колективної творчої діяльності гуманістичної спрямованості. На думку сучасних керівників ОВС, саме участь молодих правоохоронців у колективній творчій діяльності гуманістичної спрямованості допомагає їм краще адаптуватися в процесі ознайомчої практики та стажування, сприяє розвитку вмінь та навичок, які будуть використані ними у відповідних сферах правоохоронної діяльності. Зокрема, це стосується вдосконалення вмінь встановлювати психологічний контакт з різними категоріями громадян, навичок реалізації вербальних та невербальних прийомів активного вислуховування, психологічного впливу тощо.

Певний досвід залучення курсантів до різноманітних форм діяльності милосердного спрямування накопичено в Національній академії внутрішніх справ. З метою формування емпатії майбутніх правоохоронців залучають до таких форм позанавчальної діяльності, як спеціально організоване шефство над дитячими будинками для сиріт та дітей, що втратили батьківську опіку, а також інтернатами для людей похилого віку.

Позитивно зарекомендувало себе й шефство курсантів над пенсіонерами ОВС, колишніми працівниками академії.

Залучення майбутніх фахівців до записів спогадів ветеранів ОВС - це не тільки їх вірний шлях до знань історії органів внутрішніх справ, досвіду правоохоронців, а й можливість вдосконалення умінь і навичок лаконічного формування думок, “викладення їх на папері”, що важливо для майбутніх слідчих, психологів, працівників підрозділів кадрового забезпечення тощо.

Курсанти досить часто беруть участь у зборі матеріалу та підготовці до видання збірок аматорських творів працівників ОВС. Причому, у таких збірках нерідко опубліковуються унікальні твори - на вірші засуджених до позбавлення волі написано музику курсантами, які готувались до роботи в практичних підрозділах, а також співробітниками ОВС. Ця діяльність отримала схвальні відгуки від представників Британської Ради в Україні та інших міжнародних організацій.

З огляду на це можна стверджувати, що ефективність патріотичного виховання курсантів ВНЗ МВС України закономірно пов'язана з реалізацією конкретних психолого-педагогічних умов, а саме:

- > розширення діапазону форм та поглиблення змісту патріотичного виховання; соціальної корисної, емоційно насиченої колективної творчої діяльності курсантів, яка цілеспрямовано сприяє формуванню їх позитивних особистісних якостей;

- > активізація елементів самоврядування курсантів на основі їх залучення до діяльності щодо планування, підготовки та проведення заходів патріотичного характеру;

- > проведення патріотичного виховання силами всього педагогічного колективу в тісній взаємодії з громадськістю, що сприяє розширенню та збагаченню позитивних соціальних зв'язків особистості майбутнього правоохоронця;

- > єдність виховних впливів на інтелектуальні, емоційні, вольові, ціннісно-мотиваційні компоненти свідомості

поведінки курсантів, із залученням кожного з них до педагогічно доцільної діяльності, яка відповідає їхнім віковим та індивідуальним особливостям, духовним запитам, інтересам й ін.;

> індивідуальний та диференційний підхід до курсантів з урахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних особливостей, а також рівня сформованості патріотичної свідомості тощо.

Оскільки в механізмі поведінки людини неабияку роль відіграють мотиви самоактуалізації, самоствердження, надання можливості задоволення зазначених мотивів шляхом залучення майбутніх працівників ОВС до соціально-корисної й індивідуально значущої діяльності гуманістичної спрямованості, а також широкої соціальної презентації її результатів розглядається нами як ефективний шлях удосконалення особистісного розвитку, а також формування позитивного іміджу конкретного працівника ОВС, підвищення авторитету міліції серед населення.